

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 18 „ —
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ —
četrt „ 5 „ —
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate
sprejema upravnštvu v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven-
redne in praznike, ob
pol 6, uri popoldne.

Štev. 131.

V Ljubljani, v soboto 9. junija 1900.

Letnik XXVIII.

Jasni se.

Desnica je razpadla. Kar nima pogojev za življenje v sebi, premine. Da desnica v naši zbornici ni pokazala nobenih življenjskih sil, to smo opetovano obžalovali, a tega tudi boljši elementi v desnici premeniti niso mogli. Kakor coklja zavirali so Poljaki vsak korak desnice k dejanju.

Radi tega kot trezni politiki ne jokamo za desnico, ki je bila le prevečkrat zavornica za delovanje naših ljudskih zastopnikov. Zanimaj nas veliko bolj, kako strankarsko življenje v zbornici vzrase na grobu desnice.

Levičarji so dosegli navidezen uspeh, ko so odkrojili Poljake od desnice, za hip morda tudi dosežejo kak dejanski uspeh. Skušali bodo s pomočjo Poljakov parlamentarni voz spraviti v kolovoz. Ako bi se jim to posrečilo, tedaj bi najprej vrgli Körberja in poljski in levičarski kolovodje bi si lepo razdelili ministerske stolice. Mešetarjenje v ta namen se je že pričelo. Modri možje levičarji in Poljaki so se zbrali v posvete in sedaj modrujejo, kako bi se v Avstriji nadaljevala korupcija, kako bi zopet prišel na vrh tudi pri vladi židovski kapitalizem.

Nas zelo veseli, da minister Körber k temu posvetu ni povabil načelstva slovenske krščanske narodne zveze. Ta okolnost kaže, da je načelstvo našega kluba dosledno postopalo in ohranilo tudi v sedanji krizi pravo stališče. Poleg zveze so bili od tega posvetovanja izključeni češki veleposestniki in somišljeniki Treuinfelsovi.

Vodstvo kat. ljudske stranke se je sicer vdeležilo tega posvetovanja, toda znano je, da se ta stranka ne vdeleži nobene nasilne akcije proti Čehom.

Neko važno okolnost pa moramo posebej poudarjati. Ta parlamentarna kriza bo imela nekaj dobrih posledic, med temi poglobitno to, da se stranke istih idej tesneje združijo, vzlasti da se krščansko-misleči ljudski zastopniki zberó v ožji zvezi. Tem zastopnikom ljudstva treba skupnega kluba, kateremu bodo načela: krščanski temelj, skrb za nižje sloje, avstrijska ideja in enakopravnost. Razmere same bodo prisilile poslance, da se združijo v katoliškem središču vsi, ki res hočejo biti pravi zastopniki krščanskega,

po židovskem liberalizmu zmučenega ljudstva.

Parlamentarna kriza bo torej marsikaj zjasnila in obrnila na bolje. Zato mirno pričakujemo dogodkov, katerih nam prinese bližnja prihodnost.

Ko smo že dovršili te vrstice, došlo nam je brzojavno sporočilo, da je

državni zbor zaključen.

Sinoči je bila dolgotrajna seja, v kateri so pričeli Čehi s šumno obstrukcijo. Muzika, petje, razbijanje vrstilo se je drug za drugim in onemogočilo vsako zborovanje. Okoli polnoči se je seja zaključila in vlada je izjavila, da je zasedanje državnega zbora zaključeno. Vlada bo mej tem poskusila svojo eredo s § 14., poskušala bo zbrati zopet parlament, toda ako bo hotela dobiti delavno zbornico, morala bo sedanji državni zbor razpustiti.

Državni zbor.

Dunaj, 8. junija.

Desnica razrušena.

Včerajšnji dan je velepomemben v zgodovini avstrijskega parlamenta. Večina avtonomističnih strank, katere spaja in veže skupno načelo narodne ravnopravnosti in zdrave socialne reforme, se je razšla. Kdor je od blizu opazoval dogodke od 17. oktobra minolega leta, skoraj ni mogel drugega pričakovati. Že za grofa Claryja je večina na desnici obstajala le formalno. Vzdrževala se je le še vsled napetosti nasproti levici, ki jej je vezala roke v zbornici, in v upanju, da se doseže premirje mej Čehi in Nemci. Češko-nemške pravne konference so se razbile, ker Nemci nočejo sprave v smislu ravnopravnosti. Sedanja vlada je sicer poskušala z lepimi besedami, a nima poguma, da bi zlo zatrla v korenini. In to zlo, vir parlamentarne nedelavnosti in popolne apatije je nemški šovinizem, ki hoče vzdržati hegemonijo nemško-liberalnih klik. Nemško-centralistiški sistem je podedovan avstrijski greh, ki rodi vso nesrečo in razjeda državo.

Bivša desnica ima pravi avstrijski program in goji ona načela, po katerih bi se mogla razvijati država in v njenem okviru

razni narodi. Ta parlamentarna moč združuje one sile, ki morajo poživiti odrvenelo državno telo ter pospeševati zgodovinski poklic habsburškega cesarstva. A ravno ta program nasprotuje nakanam prusofilstva, namenom onih nemških strank, ki iščejo le svojih koristi in se združujejo pod zastavo nemške hegemonije. Z obstrukcijo so levičarji preprečili izvrševanje tega programa, desnici zaprli pot, ustavili parlamentarno delo. Češko obstrukcijo so izrabili kot vzvod, s katerim so razbili desnico. To je bil njih namen, ki so ga dosegli po daljšem boju in raznih intrigah.

Zato toliko veselje v nemško liberalnem taboru in njihovem časopisju. Na gomilo pokopane večine mečejo kamenje in krepelce v trdni nadi, da nikdar več ne vstane iz groba. A varajo se, vara se vlada, ako upa, da dobi novo večino in poživlji parlament. Zmaj obstrukcije še živi in ni še premagan, dokler ga levičarji sami pasejo z mlekom in mesom. In tudi na sveži gomili desnice že poganjajo cvetice upanja, da ideja avstrijska, misel ravnopravnosti še živi in se je globoko ukoreninila v ljudstvu. Desnica je živa pokopana z zvezanimi rokami in nogami. Pride čas in morda kmalu, ko pretrga vezi levičarskega konventa in vstane proti volji vlade, kakor se je osnovala proti volji grofa Badenija. Njena življenjska moč izvira iz ideje, katere ni mogoče zabiti v krsto, iz načel, ki so stalnejša nego vsaka vlada in slučajna večina iz političnih koristolovcev.

Zadnji poskusi.

Kakor sem že sporočil, zbral se je včeraj dopoldne še enkrat izvrševalni odbor desnice. Posvetovanj se je udeležil tudi ministerski predsednik dr. pl. Körber. Načelnik »Slovenske krščanske narodne zveze«, gospod Povše, je z najtoplejšimi besedami apeloval na vse stranke, naj ne razrušijo zveze, ki zastopa prava avstrijska načela in ogromno večino avstrijskega prebivalstva. Prigovarjal je vladi s prepričevalnimi razlogi, da prekliche Kindingerjev tajni ukaz in tako omogoči češkemu poslancem pot iz obstrukcije do rednega dela. Ta češka zahteva vendar ni pretirana in levičarji jo morejo dovoliti, ako imajo le nekaj dobre volje. V istem smislu so govorili dr. Kaizl, dr.

Stransky, grof Palfy, princ Schwarzenberg in Treuinfels. Celo grof Dzieduszycki ni soglašal z Jaworskim, ki je vedno le naglašal, da je večina pokopana.

Ministerski predsednik je odgovoril, da vlada ne more in ne sme enostransko reševati jezikovnega vprašanja. Ko bi vlada preklicala Kindingerjev ukaz, bi takoj levica pričela z obstrukcijo. S tem bi tudi vlada kapitulirala pred obstrukcijo. Ako Čehi ne opusté obstrukcije, pride to, kar mora priti in bode vlada zagovarjala.

S tem je bilo posvetovanje končano in Jaworski, ki je menda že komaj čakal, je vrgel debelo plast na krsto. Vprašanje pa je, ali je moralo to priti in ali je res ves poljski klub zadovoljen s taktiko svojega načelnika.

Jaworski je iz seje naravnost tekkel k Funkeju naznaniti, da je večina zaspala v njegovem naročju in da treba iskati nove večine. Dr. Funke je to veselo vest hitro sporočil svojemu štabu, ki je takoj prišel snovati nove načrte. Za te načrte pa je treba najprvo večine »za delo«. In tako večino so danes ob 11. uri pričeli kovati v palači ministerskega predsednika. Ali ni smešno, da so nenaodoma pripravljeni za delo možje, ki so dve leti ubijali parlament in nočejo slišati o premembi poslovnega reda? Kar pa je značilno, je to, da so »Slovensko kršč. narodno zvezo« in češke veleposestnike izključili iz »delavne« večine in sicer, kar moram naglašati, na zahtevo viteza Jaworskega. To pač ni viteško, kajti naša zveza in češki veleposestniki so pri vsaki priliki naglašali in tudi dokazali, da ne podpirajo obstrukcije in da hočejo redno delo. No, vsiljevali se jim ne bomo, in če prično delati, nam tudi prav.

Desnica je vstala.

Včeraj so sicer formalno pokopali večino, a desnica še živi. Izobčeni so se našli. Češki veleposestniki so že včeraj g. Povsetu izrazili željo, da hočejo z Jugoslovani ostati v ožji zvezi. »Slov. kršč. narodna zveza« je v sinočni seji soglasno sklenila, da se združi s češkimi veleposestniki v kader, ki naj bi zastopal skupna načela, izražena v adresi desnice. Danes ob 10. uri so se vršila skupna

LISTEK.

Reformator.

Trdno je bil prepričan, da je za nekaj posebnega namenjen. Drugega prepričanja ni imel. To edino prepričanje pa ga ni zapustilo nikdar. Svet bo še o njem govoril in zgodovina bo še govorila o njem.

Samo tega ni vedel, kaj naj začne in kako. Ko pa je bral v »Rodoljubu« velikičanske članke o Lutru in njegovem delu, postalo mu je na mah jasno: Tudi on mora postati reformator, tudi njegov poklic je reformacija.

Sedaj bodejo o njem govorili in pisali, in morda bo »Rodoljub« priobčeval članke o njem, kar bi bil vrhunec svetovne slave.

Vedel je torej, kaj naj začne, toda kako začeti, to mu še ni bilo jasno. Vero je bil nekje izgubil in istotam je našel srd do katoliške cerkve. Toda samo s to izgubo in tem srdom si ni mogel dosti pomagati, kajti dokaj jih je dobil, ki so isto izgubili in isto našli. Čutil je, da mu nekaj manjka, nekaj, kar bi ga povzdigovalo nad vse te ljudi, kar

bi ga napravilo šele pravim reformatorjem. Tega pa ni mogel najti. Postal je otožen, in prijatelji so se bali zanj.

Toda v četrtek pred Binkošti prišlo mu je razsvitljenje. Tudi to ga je potrdilo v prepričanju, da je rojen za reformatorja, kajti apostoli so morali čakati na razsvitljenje do Binkošti, njemu pa je prišlo že v četrtek pred Binkošti! Bral je namreč ta dan uvodni članek »Slov. Naroda«, v katerem se razlaga, da je pri nas reformacija potrebna, da so pa dosedaj liberalni reformatorji bili prepohlevni. Sedaj pa bodejo napeli druge strune, ali bolje drugo struno, namreč grobstvo. Grobstvo je sedaj Slovencem potreba, pa se bo v kratkem izvršila reformacija in izginili bodejo ti črni katoliki. Saj je bil tudi Luter strašno grob in vendar pravijo, da je reformator.

Ko je vase sprejel to prekrasno misel, vedel je naš junak takoj, da je sedaj prišel njegov čas. Ker so že za časa Lutrovega reformatorji posebnó radi delali pri polnih mizah in polnih kupah, zato si je najprvo za najnujnejšo porabo omislil Lutrove, radi grobstvi proslule »Tischreden«. Sicer imenuje v teh Luter samega sebe »einen Igel, der

stachelichte Schuppen hat«, toda pazni čitatelj je kmalu uvidel, da smo Slovenci prav poseben narod, in da se nam grobstvo še od Lutra ni treba učiti. Kajti hujega tudi Luter ni govoril kot je n. pr. »blagoslovljeno ščene« ali proti papežu naperjena psovka »izvržek človeštva«. To vse pa so že dali črno na belem med ljudi naši liberalci. Torej poduka v grobstvi ima vsak reformator pri nas dosti.

Zgodovinarji pa že ostrijo svinčnike, da bodejo brž v knjigo zgodovine zapisali, kedar nastopi naš reformator.

Friderik Veliki je nekoč rekel, da je reformacija na Nemskem bila delo sebičnosti, na Angleškem poltenosti, na Francoskem pa hlepenja po novem. Kaj pa pri nas Slovencih? Sebastian Brant popisuje v svojem glasovitem »Narrenschiff« med drugimi norci tudi nekega »posebnega svetnika« iste dobe, »Grobiana« po imenu. Morda je to odgovor na gorejšo vprašanje in je iskati uzroka željam po reformaciji med Slovenci v prikaznih, katere bi zaslužile, da se popišejo v kakem novem »Narrenschiff«.

Sicer pa ne moremo te razprave bolje končati, kot z besedami vže imenovanega

Sebastiana Branta iz njegovega »Narrenschiff«, spev LXXII. »Von groben Narren.«

Grobian ein neuer Heiliger ist,
Den feiert jeder zu dieser Frist
Und ehret ihn an jedem Orte
Mit schändlichwüstem Werk und Worte.

Ein Narr den andern schreiet an:
„Du guter Gesell! Du lustiger Mann!
Wir haben von Keinem je vernommen,
Der von der Helle (iz dežele mrtvih) sei
wiederkommen.“

Und uns nun sagte, wie's da stünde!
Ist gute Gesellschaft denn wol Sünde?
Lass Pfaffen schwätzen ohne Ende!
Ja, dass sie dies und jenes schände!
Wär' es so sündig, wie sie schreiben,
Sie thäten es nicht selber treiben!
Wenn nicht der Pfaff vom Teufel sagte,
Der Hirt vom Wolf sein Leiden klagte,
Wo bliebe denn dann ihr Gewinn?
Das ist der Thoren Wort und Sinn,
Die leben mit der groben Rott,
Der Welt zur Schande und auch Gott —
Doch werden sie zuletzt zum Spott!

Pripomnimo samo, da ti stih niso bili pisani danes, marveč leta 1494.

posvetovanja zastopnikov obeh klubov, katerim se je pridružil tudi centrum. To dejstvo je pomenljivo, kajti češki veleposestniki, katerih je 19, imajo veliki ugled in vpliv v višjih krogih, kakor tudi v vrstah čeških ljudskih zastopnikov. Desnica je torej zopet vstala, četudi v manjšini. A s časom se jej utegnejo pridružiti vsi oni, ki se že po svojih načelih ne morejo vezati z levičarji. Poljsko kolo se je sicer zasukalo na levo, zmagal je egoizem, a konečno bo zmagala ljudska volja in boljše prepričanje.

Današnja seja

se je zopet pričela in končala s čitanjem raznih interpelacij. Včeraj je sicer zbornica z veliko večino sklenila pričeti takoj z debato v premembi obrtnega reda, a ura je že davno 5, in interpelacij ni še konec. Čehi se torej nočejo prostovoljno udati, dasi jih je mnogo v klubu, ki žele označeno premembo obrtnega reda. Boje se namreč, da bi jim tako vtihotali še druge stvari dnevnega reda. Počakati moramo torej, kaj sklene novi vojni svet poljsko-levičarske dnevne večine.

Koncem seje je češki poslanec Janda predlagal, naj se takoj poroča o raznih prošnjah za podporo vsled uim. Ker nihče ni ugovarjal, prečital je poslanec L. Steiner svoje poročilo o vseh prošnjah, ki so bile do danes vložene. Nato pa poslanec Zallinger predlaga, naj bi se takoj pričela debata še o premembi obrtnega reda. Ker je predsednik hotel predlog dati na glasovanje, so češki poslanci odločno ugovarjali. Ker je predsednik vstrajal pri svoji izjavi, pričeli so Čehi tolči. Konec poročila ob 7/8 7. uri.

Govor posl. J. Vencajz-a

v delegacijski seji dne 28. maja 1900 o položaju duhovnikov avstrijske mornarice.

Proračun za mornarico se odlikuje po posebni natančnosti in preglednosti in mornariško poročilo za leto 1899 kaže jasno sliko delovanja mornarske uprave in za to se je zahvaliti našemu mornarskemu načelniku. Da se pa uprava mornarice še popolni, hočem govoriti o nekem vprašanju, kojega srečna rešitev zamore ugled in naklonjenost, kojoj uživa mornarica že danes, še povišati.

Po avstrijskem ustanovnem zakonu ima vsak državljani pravico, po svoji veri živeti, in ako se to načelo prestavi v življenje, se mora reči, da je mornarska uprava dolžna skrbeti, da katoliški mornarji zamorejo izvrševati predpise svoje vere pod vodstvom katoliškega duhovnika. Pri naši mornarici pa ni tako. Velike države, kakor Anglija, Nemčija, Francija, Rusija, Španija, imajo določeno, da pride na vsako večjo ladijo, ki plovi v inozemstvo, duhovnik. To je sklenila v zadnjem času tudi Italija, kakor pojasnjuje dopis iz Rima z dne 26. aprila t. l. Pri nas v Avstriji pride pa le izjemoma kak duhovnik na ladijo, če tudi vsako leto ladije kakor »Saida«, »Dunava« itd. za več kot leto dni po tujih vodah plovejo. V zadnjih

30 letih se je zgodilo le enkrat, da je prevzela ladija »Elizabeta« mornarskega kaplana, to je bilo pa tedaj, ko je potoval nadvojvoda Fran Ferdinand preko morja. Leta 1893 in 1894 sta prišla sicer tudi dva kaplana na ladije, a to se je zgodilo, ker sta odpluli dotični ladiji od večjega brodovja, in to le za kratek čas. Nasprotno ni bilo na ladiji »Elizabeta«, ko je šla za eno leto v Azijsko morje, na »Marija Terezijo«, ki je jadrjala zaradi španske vojske v Ameriko, pri zadnjem brodovju, ki je brodarilo po nemškem morji — nikakega duhovnika na ladijah, če tudi je štelo brodovje 1500 mož in so imele ostale ladije po 400 do 500 mornarjev. V Avstriji se dobi pa lepo število župnij, posebno na Tirolskem, ki nimajo niti polovico toliko ljudi, soštevši ženske in otroke.

Nastane vprašanje: zakaj se ne da avstro-ogerskemu mornarju prilagoditi, da bi izvrševal verske dolžnosti? — in pa, ali ne odtuja življenje brez duhovniške pomoči mornarje veri? — in ali ni to škodljivo pri vzgoji našega tako izvrstnega mornarstva?

S tem je pa zvezano še drugo vprašanje, katero me zanima. Za naše mornarje je nastavljenih osem kaplanov, kateri so uvrščeni v IX. plačilni razred in dobivajo 1200 gld. in pa 1500 gld. na leto. Ta plača ostane kaplanom do smrti, kajti ni upati, da bi se povzpeli kaplan v višji razred. Zadnji tak slučaj se je vršil leta 1869, ko je prestopil kaplan Jurij Račič v višji razred. Ostali vojaški kaplani prestopajo gotovo v 20. letu v VII. razred, in to kaže, da so mornariški kaplani veliko na slabem od vojaških duhovnikov.

Z mornariškim kaplanom so uvrščeni v isti razred tudi strojevodja in pa zdravniki, in vendar dobivajo le-ti na leto 1500 gld. in pa 2000 do 2200 gld. plače. Ta razlika v plači se mora opaziti in osobito one, ki so pri manjši plači, ta razlika občutno zadene.

Je li vzgoja kriva te razlike, ali pa manjše poslovanje? Sodim, da ne eno in ne drugo! Kaplan mornar se mora izšolati kakor vsaki drugi visokošolec in zamore še le po dovršenem 24. letu stopiti v službo. Glede poslovanja nas pa pouči naslednja slika:

Kaplanje-mornarji poučujejo poleg svojega stanovskega posla na mornarskih šolah v Pulju krščanski nauk, in sicer v 30 razredih vsaki teden 57 ur. Po avstrijskem zakonu bi bilo treba treh moči za ta pouk in tem bi bilo plačati vsaj 5000 gld. na leto. Poleg tega poučuje pa en kaplan na reški mornarski akademiji tudi hrvaščino, in s tem je prihranjen zopet en učitelj. Za ves ta pouk in trud pa dobivajo mornariški kaplani na mesec 16 gld. poboljška, kar dobi pa pa vsaki dostojanstvenik, ki je nastavljen na kaki mornariški šoli ali se vozi z učiteljsko ladijo.

Kar se je sezidala župnijska cerkev v Pulju, imajo pa mornariški duhovniki še več

dela, ker se morajo baviti s pastirstvom, kakor navadni duhovniki po mestih, in to posebno v Pulju, ki šteje 35.000 ljudi.

Glede na vse to bi bilo le prav in pravično, da bi se mornariška uprava ozirala tudi na mornariške kaplane in jim povišala plače.

To povišanje bi znašalo za štiri kaplane II. vrste po 300 gld. skupaj 1200 gld. in za štiri kaplane I. vrste po 504 gld. skupaj 2016 gld., tedaj na leto skupaj 3216 gld., in ker ti gospodje delujejo za štiri učitelje, bi imela uprava vendar še lep dobiček.

Ker mornariški kaplan še le po 24. letu službo nastopi in zamore še le po dovršenem 64. letu v pokoj stopiti ter uživati mirovino, koja je pa vendar za 200 gld. manjša od one ljudskega učitelja, in ker ta kaplan, ako pred 40. službenim letom opeša, nima nikake zagotovljene mirovine, marveč je izročen milosti oblasti, tako sledi sklep, da so mornariški kaplani sami ob sebi, kakor tudi z ozirom na plačilo uslužbencev istega razreda preslabo plačani, in zaradi tega stavim resolucijo:

Nj. ekselencija gospod mornariški načelnik naj skrbi za to, da dobodo večje ladije, kadar plujejo za več časa v inozemstvo, mornariškega kaplana na krov, in pa da se mornariškim duhovnikom plača zviša ali jim pa preskrbi povišanje plače od 5 do 5 let.

Mažari v hrvatskem Primorju.

XXXII.

Premda so se Mažari izjavili že lanskega leta v delegacijah proti vsakemu kolonijalnemu podjetju ter bili vsled tega tudi proti vsakemu večjemu izdatku za pomorsko silo avstro-ogersko, vendar se ne more iz tega sklepati, da so oni protivniki tudi posebnega ogerskega brodovja. Zal jim je, da Trst napreduje in da nadkriljuje v vsakem pogledu Reko, za katero oni toliko trošijo. Zdaj zahtevajo po časopisih, da se ogerska vlada zavzame za večji razvitek Reke, posebno pa, da se uredi v reški luki ladjedelnica, kjer bi se mogle tesati in urejevati tudi velike ladije, kakor v Trstu. Do zdaj obstoji na Reki zasebna Hovaldova ladjedelnica, kjer pa se malo dela, le manji popravki se opravljajo. Potrebno je pa po mnenju mažarskih podjetnikov, da se uredi državna ladjedelnica, na katero bi se moglo potrošiti do 3 milijone kron, ali bi zato mogla izvajati vsa dela, kakor tržaška. Potem se ne bo dogajalo, da se bodo delale ladije domačih pomorskih društev na tujem, kakor se to do zdaj po navadi godi še celo pri društvih, ki dobivajo podporo od države. Tukaj mislijo Mažari na hrvatsko-ogersko pomorsko društvo, ki dobiva podporo le v to svrhu, da prevaža državno pošto, do cela pa vzdržuje država pomorsko in reško plovno društvo in Adrijo.

Zakaj Mažari prvemu društvu oponašajo državno podporo, je znana stvar. V tem dru

štvu imajo vodstvo Hrvati, in če tudi le-ti večkrat v prav važnih stvareh popuščajo Mažarom, tako da se na nje tožijo hrvatski časopisi, vendar hrvatskim zaveznikom ni prav, da to društvo dobiva kaj od države, ker ni izključno mažarsko in se usoja še pripoznavati hrvatstvo na Reki in v hrvatskem Primorju.

Glede Adrije in reškega in pomorskega paroplovnega društva pa molče, ker so popolnoma v mažarskih rokah in vrše vse le v mažarskem duhu; na taka društva sme država trošiti, kolikor hoče, brez vsakega prigovora, saj se izvaja tako le mažarska državna ideja, in za njo mora biti vedno dosta denarja.

Tudi ladjedelnica mora biti mažarsko državno podjetje, in sicer na Reki, če tudi tukaj ni nikjer pravega prostora za to. Na noben način ne sme po zahtevah mažarskih podjetnikov biti za ladjedelnico opredeljena Kraljevica, kar bi Hrvati radi in so se že dogovarjali radi tega s podjetnikom Martinolićem iz Lošinja, da uredi delavnico s pomočjo ogerske vlade. Najprej mora dobiti Reka takšno podjetje in še le potem Kraljevica, toda le malo ladjedelnico samo za popravke na ladijah.

Tako velikodušni so tedaj Mažari nasproti Hrvatim, da jim privoščijo komaj drobtine, ki padajo od njihove mize. In vendar je ravno Kraljevica najbolj primerno mesto za ladjedelnico, ker ima dosti prostora in je blizu Reke. Tukaj je tudi bila še pred nedavnim glasovita ladjedelnica, pa bi jo bili Hrvati zopet prav radi iznova osnovali, da je trgovinski minister njih osnove podprl. Žalibog da se je zgodilo ravno narobe, kakor je poznato, ker minister ni hotel dotičnega mesta niti prodati, niti v najem dati. Iz tega ponašanja državnih oblasti se vidi očitna in sistematična protivščina proti vsakemu napredku, če je le-ta tudi v korist Hrvatim in ne v prvem redu Mažarom. Skrajni čas je že, da se Hrvati organizirajo v obrambi za gmotni svoj napredek, ker od tako pristranske vlade ne morejo pričakovati nič dobrega.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. junija.

V parlamentu se jasni! Od strani nemških liberalcev, slovanskim avtonomnim načelom izneverjenih Poljakov in od raznih drugih višjih krogov toliko sovražna mlado-češka obstrukcija bo obrodila z ozirom na parlamentarne razmere dober sad. Mej parlamentarnimi strankami se je jelo jasni. Desnice v dosedanjem okviru sicer ni več, a mesto nje se ustvari desnica, ki bo res to, kar bi morala biti, namreč prava močna ljudska krščanska stranka. V trenutku namreč, ko so se sošli pri ministerskem predsedniku zastopniki liberalnih strank in pa Poljaki, da se dogovore, kako bodo s silo zatrli mladočeško obstrukcijo, ne da bi ob

Na Vestfalskem.

Pise J. Knific.

XXX.

Dunaj, 8. maja.

Hvala Bogu, zopet sedim doma za pečko. To Vam je bila vožnja! Triinšdeset ur sedeti v železniškem vozu, utruji vsakogar.

Zapuščal sem ljubo mi Vestfalsko. Da tem preje pridem do svojega cilja, sem si izbral najkrajšo progo, namreč čez Saksonsko in zahodno Češko. Todi se vozijo navadno tudi vestfalski Slovenci, kadar se vračajo domov, zlasti še oni fantje, ki morajo k vojakom. Potrjeni so bili v Kolinu na konzulat; pa vendar, predno idejo med vojake, morajo iti še enkrat na nabor v češki Heb (Eger), da jih preiščejo avstrijski zdravniki. — Ampak vleče se ta pot, vleče; kdove kolikrat je treba prestopiti z jedne proge na drugo. Bilo mi je skoraj žal, da se nisem vračal po isti progi, po kateri sem se peljal na Vestfalsko, namreč skozi Kolin, Frankobrod, Nürnberg, Regensburg in Passavo. Pa vendar, videl sem toliko novih krajev, da so mi vse neprijetnosti obilno poplačane.

Solnčnice je sitalo tako prijetno, otički

v zeleno oblačilo: bil je najlepši pomladanski dan, ko sem se iz Wickede-Asseln peljal dalje in dalje proti vzhodu, proti Paderbornu. Srce se mi je smejalo kar samo od veselja, da sem tako srečno zaključil svoje pastirovanje; saj sem zlasti v zadnjih dveh župnijah, v Evingu in Asselnu, užil mnogo dušnega veselja.

Ko se vojak povrne z bojišča, govori vedno le o slavnih bitkah in hrabrosti svoji in svojih tovarišev. Tako so tudi meni celo pot prihajali na misel dogodki zadnjega meseca. Prizor se mi je vrstil za prizorom; v spomin mi je prihajala oseba za osebo. Zaključek vsega pa je bil: Doživel sem marsikaj, pa tudi naučil sem se marsikaj. Obiskal sem vse Slovence, kolikor jih biva na Vestfalskem; deloval sem v petnajstih župnijah. Storil sem marsikaj dobrega; pa bil bi lahko še več, ko bi vestfalski Slovenci — hoteli.

Žal mi je bilo samo to, da nisem mogel iti še v Porenščino. Tudi tamkaj stanuje mnogo naših rojakov, morebiti še več kot na Vestfalskem. Kolikor je meni znano, prebivajo v 10. krajih, in sicer so mnogo gosteje naseljeni kakor pa na Vestfalskem. Saj je v Altendorfu kraj Essena in pa v Hambornu kraj Rena najmanj po 1000 Slo-

Marsikoga bi zanimalo, koliko je pač naših rojakov na Nemškem. Natančnega števila ni mogoče določiti; vedno dohajajo novi, pa tudi vedno odhajajo stari. Saj marsikateri pride na Nemško vsled tega, da si prisluži kaj denarja, da ž njim poplača v domovini svoje dolgov. Po statističnih tabelah je koncem l. 1899. v Ruhrkohlen-gbietu delalo 24.000 Avstrijcev. Seveda je v tem številu mnogo Nemcev, zlasti Gorenjih Štajercev, pa tudi Čehov, Mažarov in nekaj Slovakov. Pa vendar, če pomislimo, da je tretjina slovenskih delavcev oženjenih, rečemo lahko z mirno vestjo, da je 10.000 Slovencev v Vestfalskem in na Porenščini. Otroci pri tem niso všteti; pa saj le ti niso več Slovenci; govore vedno le nemški, v šoli, na ulici, pa tudi doma. Razumejo sicer še slovenski, govoriti pa večinoma ali nočejo ali pa tudi ne morejo. Tako skoraj povsodi stariši govore med seboj in z otroci slovenski, otroci pa odgovarjajo nemški. Pa če tudi ta generacija še ni popolnoma zgubljena za naš narod, bodo gotovo teh otrok otroci že pristni Prusaki. V tem oziru je ni pomoči.

Naj Vam li opisujem svoje potovanje? Ne; dolgočasil bi Vas. Dirjali smo naprej in naprej po širni ravnini do Paderborna.

staja hribovit. In peljali smo se mimo krajev in mest, ki so znana sirom sveta po svoji zgodovini, ki pa vendar nimajo na sebi nič posebnega. Pruski Kassel, Eisenach, Gotha, Erfurt, Weimar, Jena, Gera: komu niso znana ta imena? Imenujejo se v svetovni zgodovini, še večkrat pa v zgodovini nemškega slovstva. Mesta niso velika; deset do tridesettisoč imajo prebivalcev. Značaj pristno nemški; hiše zidane večinoma v nemški renesansi. Mesta sama me niso posebno zanimala; pač pa imajo zelo lepo okolico. Posebno mi je ugajala okolica mesta Jene. Ni čuda, da prihaja v to mesto toliko tujcev na poletne počitnice.

Prebivalstvo po teh krajih je izključno protestantovsko; saj imajo te pokrajine 95 do 98 odstotkov luteranov. Nikdar pa bi si ne bil mislil, da je kraljestvo Saksonsko, ki ima tako odločno katoliško kraljevo rodovino, tako poluteranjeno. Po statističnih tabelah prebiva v tej deželi 96 odstotkov protestantov in 3-6 odstotkov katolikov. Vozil sem se med samimi luterani. Jeden je pripovedoval, kako je na nekem shodu pridigoval zbranemu občinstvu o krščanski ljubezni; nekdo drugi je bral protestantovsko (nemško) sv. pismo. Pa vendar so se obnašali vsi prav prijazno tudi nasproti meni.

jednem onemogočili tudi event. obstrukcijo nemških levičarjev, so se zbrali v posvet zastopniki strank, ki so jih Poljaki pustili na cedilu, da osnujejo večino, ki bo, ako se posrečijo poskusi, lahko kljubovala novi vladni večini, večini za dnevni red. Mladočehi, Jugoslovani, katoliška ljudska stranka, češki konservativni veleposestniki in pa bržkone tudi krščanski socialci se strnejo v močno falango, ki se bo upirala vsemu terorizmu od nasprotni strani. Dogovori so tekom včerajšnjega dne toliko dozoreli, da se je taktika obeh novih strank pokazala že v včerajnji seji, ki je trajala pozno v noč. Nova večina, na čelu Mladočehi, je pokazala, da se ne da ugonobiti nič z dolgotrajnimi sejami, s katerimi so sklenili levičarji pričeti, ne z grožnjo, da bodo liberalci in Poljaki vedno skrbeli za sklepčnost zbornice, ker bodo na krovu vedno tudi vsi možje nove večine. Podlegli bodo toraj le liberalci in za »delo vneti« Poljaki z vlado vred. To je vlada vkljub svoji novi večini že sinoči uvidela in nihče se ne bo čudil, ako danes svet dobi vest, da je 16. zasedanje zaključeno.

Državni zbor zaključen. Prišlo je, kar je moralo priti, državnozbornsko zasedanje je z današnjim dnevom zaključeno. Otvorjeno je bilo po tedanjem ministerskem predsedniku Claryju 18. oktobra l. l. in je toraj trajalo nekaj manj nego osem mesecev. Storilo se v celi dobi ni skoro prav nič. Večino te dobe so izpolnile neprostovoljne parlamentarne počitnice. Prišlo je toraj, kar je moralo priti, vzrok temu se pa jedino le nemški liberalci in v zadnjem času njim zvesti Poljaki. Slovanov in pravih krščanskih strank ne zadene v tem oziru nikaka krivda. Zasedanje je bilo končano sinoči pozno v noč z mladočeško godbo v parlamentu. — Kaj sedaj? Najpripravnejše sredstvo za vlado je absolutizem, zasilni § 14. Mogoč je tudi razpust parlamenta z novimi volitvami, toda ker bi prišli z njimi liberalni krmilarji z dežja pod kap, bodo bržkone odlašali z njimi, čim dalje mogoče.

S sestavo nove parlamentarne večine so se včeraj resno pečali jednoindvajseteri zastopniki »dela željnih« zborniških strank. Ššli so se, kakor smo javili, pri ministerskem predsedniku in se tam posvetovali tri debele ure. Do kakih sklepov so možje konečno dospeli, javnost morda še ne izve tako kmalu, a gotovo je, da je bil razgovor o tem, kako priti do tako močne večine, da bo lahko ukrotila češko obstrukcijo in pogrešala tudi Jugoslovane in nemštvu nezveste postale nemške katolike. Poleg nemških levičarjev in Poljakov — krščanski socialci menda niso bili zastopani — so se pokazali posebno delavne tudi Italijani in Rumuni, stranki, pri katerih vsaka vlada najde najboljšo oporo. Te stranke bodo tvorile novo delavno večino, ki bo napravila red v parlamentu najbrže s tem, da bo odstranila iz zbornice Čehe in Jugoslovane,

proti češki meji. Zleknil sem se po trdi klopi. In zopet mi je prišlo na misel pastiranje zadnjih peterih tednov. In vzbudila se mi je v srcu zavest, da sem storil lepo delo krščanske ljubezni, pa tudi lepo narodno delo Sladki Morfej me je sprejel v svoje naročje.

»Eger; Alles aussteigen!« vpijejo hripavi saksonski sprevodniki. Zdanilo se je; pa jutro je bilo preteto mrzlo. Prestopimo v avstrijske železniške vozove; potem pa zopet dirjamo dalje in dalje proti jugovzhodu po bratski nam češki zemlji. Dunaj je še daleč daleč tam doli ob zeleni Donavi . . .

* * *

Z Bogom, draga mi Vestfalska, ki si se mi toli priljubila! Dnevi, ki sem jih preživel v Tebi, bodo med najlepšimi mojega življenja; ne pozabim jih nikoli. Zdravi ostanite, vrli vestfalski dušni pastirji; imena: Floren, Friderik in Fridolin Beyer, Krekeler itd. mi ostanejo vedno v spominu. Z Bogom pa tudi Vam, dragi slovenski rojaki, vestfalski rudarji! Ohranite najlepša bisera, ki krasite vsakega Slovenca, svojo vero in svojo narodnost!!

Vidimo-li se še kdaj? . . .

ali pa jim bo temeljito zamašila usta, da ne bodo mogli motiti složnega dela.

Prvi uspeh „dnevne večine“, kakor si jo predstavlja posl. vitez Javorski v zvezi z gotovimi levičarji, toraj z možmi, ki so vsi »vneta« za delavno parlamentarno večino, je bil izredno jalev. Poslanec Javorski je namreč predlagal, naj pride v petkovi seji poslanske zbornice na dnevni red kot prva točka proračunski provizorij, a je s svojim predlogom pogorel in sicer mej drugimi tudi s pomočjo tistih nemških »klerikalcev«, ki jih je židovska »N. Fr. Presse« že davno vpregla v jarem »dnevne večine«. Poljski klub s svojim voditeljem je bil toraj osamljen in morda že sedaj uvideva, da se ne nahaja v posebno prijetnem položaju, in da desnica še obstoji vkljub temu, da so se ji izneverili »težnjam Slovanov naklonjeni« Poljaki.

Znani Kindingerjev tajni ukaz po poročilu prusofilskih listov že davno ni več v veljavi v notranjem uradovanju na Češkem. Češki notranji uradni jezik je baje že v polnem cvetu. Češkim avskultantom se baje izdajajo o dovršenih izpitihi za sodnijsko prakso izključno češka spričevala, dopisujejo si uradi samo v češčini in celo odloki in naredbi na podrejena poštna oblastva se izdajajo v češčini in nemščini. Kindingerjev in Stibralov tajni ukaz de facto več ne eksistira, tako vzklikajo razni Slovanom »prijazni« germanski listi. — Grozodejstva, ki so jih tu našli nemški zagrizenci, so taka, da bi se smela in morala dogajati v vsaki kronovini s slovansko narodnostjo in toraj za Čehe niso nikaka prednost. Še bolj smešen se pa po teh pojasnilih pokaže boj nemških zagrizencev proti razveljavljenju ukazov, ki de facto več ne obstojita.

Nemška sodba o nemščini. V Carjem gradu ustanavljajo vseučilišče. Pri tem delu pomaga sultanu ogerski orientalist profesor Vambéry, ki je pa po mnenju »Gr. Tagblatta« v resnici Bamberger in toraj pravi pristni Nemec. Temu možu je sultan te dni izrazil željo, naj bi se na novi visoki šoli poučevalo tudi v nemščini. A nemški Bamberger je izjavil, da nemščina ni sposobna za učni jezik, ker je razširjena samo v nemških krajih in ker nima bodočnosti za mejnarodni razvoj, ter priporočil francoščino. Sedaj pravi »Gr. Tagblatt«, da je Bamberger 50 kr. Mažar.

Nemški državni zbor bo bržkone že danes rešil svojo najvažnejšo nalogo, votiral bo konečno vladno predlogo glede pomnoženja nemške mornarice. V zadnji seji je bila sicer precej burna razprava o pokritju večjih stroškov. Proti povišanju carin in borznega davka so govorili Richter, Bebel in Siemens, toda dotični paragraf je bil vkljub temu vsprejet in s tem odstranjena jedina večja ovira.

Revolucija v Kitaju provzroča mnogo večje preglavice evropskim velesilam, nego kitajski vladi. Mej tem ko se zastopniki zunanjih vlad neprestano posvetujejo, kako bi zagotovili varstvo evropskim priseljencem, domača vlada ali Tsung-li Yamen, obstoječ navadno le iz predsednika izvršilnega oddelka, niti z mazincem ne gane in naravnost podpira početje nevarnih vstajnikov, ki gredo v boj z geslom: Smrt tujcem! To početje je cesarici vdovi še celo všeč, ker bi ji, ako se res popolno izvede, trajno utrdilo zelo omajani prestol. Evropejci in Amerikanci ne živajo v teh resnih časih prav nikakega varstva, ker primanjkuje evropskih sil in ker še dosedanje radi neštevilnih ovir ne morejo izvrševati svojega posla. Dosedaj so poslale v kitajske vode, v pristan glavnega mesta Pekinga, vse interesovane velesile po jedno vojno ladijo z delom vojaštva, toda opravile bržkone ne bodo mnogo, ker se jim provzročajo vse mogoče ovire in ne samo od kitajske, marveč tudi od japonske strani. Japonci, menda v nadi, da se prej ali slej brez posebnega truda polaste vsega zahodnega Kitaja, ovirajo dohod vsem zunanjim ladijam, najbolj nezaupljive se pa kažejo Rusom in Angležem. Ako slednjič še dostavimo, da ne vlada ravno najlepše soglasje mej Rusi in Angleži ter Amerikanci, da bo vstaja Bokserjev postala kmalu postranska stvar, za katero se

ne bodo brigali niti interesovani krogi, sledi iz tega, da se bo mej velesilami pojavil razpor glede — delitve Kitaja.

Dopisi.

Z Notranjskega. Istina je, da se davki radi ne plačujejo, a pri nobenem davku nisem videl toliko nejevolje, kakor pri osebno dohodninskem. Že pole, ki se nam dajo za napovedovanje, so tako sestavljene, da poščejo zadnji vinar v dohodkih. Ko si jih pa spolnil in vestno spoznal, ne zadostuje davčni administraciji, ona hoče bolje vedeti, koliko dohodkov imaš, kakor ti sam.

Zato romajo od nje na davkoplačevalce zopet posebne pole, na katerih so prilepljena že litografirana vprašanja in pozvedovanja. Ravno ta vprašanja so jako čudna. Na vprašanjih se namreč dvomi, če si vse po vesti spoznal ali ne. Prvo leto si že pojasnil dotično zadevo, a drugo leto pride zopet isto vprašanje, povedal si, da v tvojem kraju se n. pr. stanovanja tako plačujejo, a še enkrat si zopet vprašan, če se nisi morebiti le zmotil. — Od višje oblasti so določene dneve — diete — za potovanje, te dneve zapiše dotični med stroške, a naša davčna oblast ga še poprašča, je li res tudi potoval, ni li kar doma ostal, a plačo vseeno vlekli? Ne diši li tako popraševanje nekoliko po . . . ? Je li davčna oblast poklicana čuvati nad tem, kako kedo izvršuje svojo dolžnost? Ne morem Vam povedati, kako užaljen je bil vesten uradnik, ko so mu tako nezaupljivo in zbadljivo vprašanje stavili. Zopet ne vem, je li res taka nevednost ali golo nagajanje, da se poprašuje: »tu uradno ni znano, da bi se ta davek plačeval«. Moj Bog, če ne veste, poprašajte dotično davkarijo, saj ste v zvezi ž njo, ona Vam je dolžna dan in mesec povedati, kedaj se je napovedani znesek pri njej uplačal, menite-li, da se bode človek kar zmišljeval davke? Gospoda lahko poprašuje, njo ne stane nič, ko po županstvih vse razpošilja, a davkoplačevalec mora frankirati pismo, ali da je brez skrbi, celo priporočiti ga. Toraj delo, sitnost in še denarna zguba.

Pa ko bi tako pozvedovanje kaj koristilo? Neki kmetovalec mi je rekel: nastavl sem od svojega zemljišča nalašč večjo svoto, da bom le mir imel pred njimi. Menite li, da so bili s tem zadovoljni? Kaj še! Menda so mislili, ako že on toliko ceni, nekako čez mero, mora biti vsaj trikrat toliko letne vrednosti, in res so mu dotično postavko trikrat zvišali.

Drugi mi je pravil: spoznal sem natančno vse dohodke, tudi imajo fasijo, kjer je do krajarja povedano, koliko na leto dobim. a davčna oblast mi je napokala še 2000 kron več. Kje jih je dobila, mi je uganjka. Pač ni čuda potem, ako v revni Kranjski znaša osebno dohodninski davek nad en milijon kron.

Pa boste rekli, saj imate pot odprto, pritožite se, kaj ne znate rekurirati? Da, znamo, samo davčna oblast nam je pot zaprla. Morda ni povsod enako, a za zgled si vzemimo kraj logaški. Tu kar v sumaričnem znesku povedo, koliko dohodka imaš, in potem odmerijo davek. Da so ti za par sto kron, ali kakor sem že navedel slučaj, kar za 2000 kron zvišali, to te naj nič ne briga, plačaj, pa molči.

Da bi napravili stvaren rekurs, prosili smo predlanskem, naj se nam podrobneje našteje, katere dohodke so nam zvišali, da bi zamogli dokazati, kje se nam krivica godi. Ker pa nismo prošnje kolekovali, bil je vsakoteri kaznovan, a potem so nam res poslali odgovor, ki se glasi: Na Vašo prošnjo za prijavljenje odmerne podlage glede osebne dohodarine predpisane Vam za 1898 n. znanja se Vam, da imate iz službenih prejemkov toliko dohodkov.

Toraj isto, kar smo že prej imeli, nam še enkrat ponove, da bi specificirali, pri katerem dohodku so samovoljno zvišali, o tem ni ne duha ne sluha. Sedaj pa delaj rekurz. Ni li to očitno roganje davkoplačevalcu?

Pri vsakem davku se pač ve, zakaj plačaš in v kolikem znesku si ga dolžan odšteti, tu se pa kar norčujejo.

Prosimo gg. državne poslance, naj nam samo to malenkost izposlujejo pri ministru, da bode davčna oblast vsaj nam naznanila,

pri kateri postojanki nam je zvišala svote. To menda vendar ni preveč zahtevano! Ravno kar smo dobili zopet plačilne nakaze, a zopet se ni nič opravičilo, kje in zakaj se je toliko zvišalo, le v skupnem znesku se je naznanilo nam kopico dohodkov, katerih bi bili mi prav veseli, ako bi jih res imeli; a davek plačevati od ugodnin, ki so le na papirju, je po naših skromnih mislih malo preveč v uredjeni državi, med katere se šteje tudi Avstrija.

Za sedaj naj samo to zadostuje.

Tedenski koledar.

Nedelja, 10. junija: 1. pobink. Sv. Trojica; evang.: Meni je dana vsa oblast. Mat. 28. — Ponedeljek, 11. junija: Barnaba ap. — Torek, 12. junija: Janez Fakund sp. — Sreda, 13. junija: Anton Pad. — Četrtek, 14. junija: Sv. Rešnje Telo. — Petek, 15. junija: Vid, Modest mm. — Sobota, 16. junija: František Reg. sp. — Solnce izide 15. junija ob 4. uri 14 min., zaide pa ob 7. uri 48 min. — Lunin spremen: Ščip 13. junija ob 4. uri 37 min. jutraj. — Musica sacra v nedeljo, 10. junija: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Mašo „Panis angelicus“ zl. Friderik Koenen, graduale Ant. Foerster, ofertorij I. Ch. Rink. — V mestni cerkvi sv. Jakoba: Velika maša ob 9. uri: Latinska maša v B-dur zl. Fr. Schöpf, graduale „Benedictus sit“ zl. Ant. Foerster, ofertorij J. B. Tresch.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. junija.

Zasedanje državnega zbora zaključeno. Državni poslanci se vrnejo danes domov. Ali se še kdaj vidijo na Dunaju, ni znano, ker se ne ve, kaj misli vlada storiti. Nekateri sodijo, da si pomaga s § 14., drugi pa so mnenja, da razpusti državni zbor. Ako bi tudi novoizvoljeni poslanci ne mogli zborovati, potem ministerstvo misli razveljaviti ustavo in uvesti absolutistično vlado. Čas je ozbiljen in vzlasti Slovani moramo biti pripravljeni na vse.

Ovaduštvo. »Narod« se jezi, da smo v »Slovenca« poročajoč o shodu v Lescah, po zasluženju ošibali nelojalen izraz: Avstrijanstva ne maramo!, ki je izšel iz ust liberalnih in socialnodemokratskih nagajivcev, kateri so prišli zgago delat na shod. Pita nas z najgršimi posvkami ter nam očita denuncijantstvo. Za take neosnovane napade se ne menimo, najmanj še, ako prihajajo od lista, ki živi od samih ovaduških, lažljivih poročil, s katerimi vodi svojo divjo gonjo proti našim somišljenikom. »Narod« naj se spomni svoje najnovejše surove gonje proti prof. dr. Štreklju in naj neha dajati lekcije o denuncijantstvu.

V odgovor! »Edinosti« od srede ni všeč »Slovenca« poročilo o leškem shodu. Reči hoče, da nameravamo na zgorej denuncirati s svojo opazko, da so med tolpo naših nasprotnikov tudi ljudje, ki kličejo »avstrijanstva ne potrebujemo«. Z »Edinostjo« se ne bomo kregali, mi ji tudi ne dajemo svetov, naj n. pr. ne smeši sebe in ne kaže svojega nasprotstva proti nam s tem, da pošilja svoje moše k Hribarjevemu shodu v Ljubljano. Pač pa moramo za slovensko javnost povdarjati to-le: Nam ni avstrijanstvo prazna beseda, marveč mi s tisto resnostjo in odločnostjo povdarjamo svoje dolžnosti do cesarja in države, kot do naroda in zato velja naš odkriti boj tudi vsem izdajicam avstrijske misli na Slovenskem. Denuncirati nam ne pride niti na misel. Bi pač tudi nič ne pomagalo. Hoteli smo le izjaviti, da je treba vladi potrebne objektivnosti pri presojanju naših razmer. Sedaj imajo pa o naših stvareh besedo liberalci. Pri vladi prepisujejo »Slov. Narod« in njegove krivične napade na nas pošiljajo dalje. Na Dunaju se v višjih krogih razpiva naše duhovništvo kot državi nevarno, naše gibanje kot škodljivo, naše delo kot opasno. Kedo je to storil? Ali nismo opravičeni zahtevati, da se ne poroča naravnost neresnica in kleveta, ne zato, kot bi se bali česa, pač pa zato, ker se po takih potih z umetelnimi zvijačami zavira naravni razvoj našega boja? Brez skrbi. »Edinost«, z ljudmi ki ne po-

trebujejo avstrijanstva, bomo že sami obdelali brez vladne pomoči. Ne zamudili pa ne bomo nobene prilike, da ne bi kazali, kako se vede naša vlada do nas. In če vidi »Edinost« še kedaj kako tako besedo v našem listu, naj dobro premisli, kam meri, in potem bo prav sodila. Izdajicam pa, verskim, narodnim in državnim velja naš boj, ker tako velevala naša neupogljiva načela.

Osebnosti. Rednemu učitelju na drž. gimnaziji v Novem mestu dr. Jos. Pipenbacherju je dež. sol. svet priznal naslov profesorja. — V stalni pokoj stopi koncem šolskega leta profesor Maks Pletteršnik po več nego 40 letnem službovanju.

Talijo za rešitev življenja v dvojnem znesku 106 kron je priznala dež. vlada 16letni Mariji Vencelj iz Jelš pri Krškem, ker je 21. aprila letos z lastno nevarnostjo rešila iz ognja dva otroka posestnika Jož. Kočmana odondot.

Društvo za krščansko umetnost je v svoji odborovi seji dne 5. junija razpravljalo o vprašanju, ali naj bi se cerkev v Mirni peči popravila ali na novo zidala, in v kakšnem slogu. Ker je treba še situacijskega načrta, se je končna rešitev odložila. Potem se je obravnavalo o nameravani popravki cerkve v Hrenovicah, oziroma o novi zgradbi. — Za preslikanje presbiterija v novi župni cerkvi v Vodicaх se nasvetuje nekoliko odloga, da se cerkev do cela posuši. — Načrta za stranska oltarja v Št. Vidu nad Ljubljano se v tej obliki nista vsprejela. — Društvo je kupilo staro sliko sv. Janeza K. in star rokopišni molitvenik iz zapuščine rajnega župnika Janeza Zorca; knjigo: Behse, Baurisse z atlantom. Darovali so društvu: prelat dr. J. Kulavie življenjepis slikarja Antona Karingerja (1829 — 1870), župniki J. Kljun, Jernej Zupanec in Janez Šlakar stare vezenine.

Mestni župnik L. Unterkreuter †. Iz Celovca dne 8. jun. Danes je umrl tukajšnji č. g. mestni župnik pri glavni mestni fari sv. Ilya Leopold Unterkreuter. Bil je do zadnjih dni čil in zdrav. Včeraj zjutraj ga je zadela kap. Našli so ga poleg postelje brez zavestnega. Pokojnik se je poročil dne 14. nov. 1838 v Zwickenbergu nad Zgor. Dravogradom, bil v mašnika posvečen dne 26. jul. 1863. Služil je na raznih krajih za kaplana, od l. 1871 do 1895 za župnika v Zgor. Dravogradu. To leto je prišel za mestnega župnika v Celovec, kjer je veliko deloval za dobro stvar v raznih društvih. Bil je tudi nadzornik mestnih dekliških šol, ud mestnega šolskega sveta itd. — Pokojnik je bil rodom Nemec, a zelo naklonjen tudi nam Slovencem. Že kot bogoslovec je rad podpiral slovensko petje. Letos se je udeležil z Dunajčani romanja v Rim. Tam je v cerkvi sv. Petra slišal slovensko petje in ni ga mogel dosti prehaliti. — Pokojnik je bil blaga duša v pravem pomenu besede! Vsak, kdor ga je poznal, ga je imel rad! Blag mu spomin in svetla mu večna luč!

—rn—

Račun pri Jeranovi dijaški mizi. Za mesec april in maj znašajo troški za hrano v ljudski kuhinji za april 364 K 80 h, za maj 368 K 40 h, za hrano po stanovanjih 140 K 60 h, za stanovanje 135 K, manjši troški 21 K 60 h, skupaj 1030 K 40 h. Dohodki v tem času znašajo 520 K. Z ozirom na velik primanjkljaj prosi podpisano oskrbnitvo mladinskega nadalnega blagotnih denarnih podpor, ker se bo sicer morala mnogim dijakom prihodnje leto odkloniti vsaka podpora. — V Ljubljani 8. junija 1900. A. Kalan, oskrbnik Jeranove dijaške mize.

Od Fare pri Kostelu. Od 27. maja do 5. junija smo obhajali tudi pri nas prvi krat sv. misijon. Vodili so ga očetje iz reda sv. Frančiška: o. provincijal Konstantin Lutzer, o. Klemen Grampovčan iz Ljubljane in o. Kazimir Vajdič iz Karlovca. V prepričevalnih in globoko v srce segajočih besedah kazali so misijonarji vsakemu stanu posebej, kako morajo živeti, da dosežejo večno zveličanje. Domače ljudstvo se je brez izjeme prav goreče udeleževalo misijona; krasni govori misijonarjev pa so zadnje dneve sv. misijona toliko pobožnih poslušavcev privabili iz Hrvatske strani, da so bili prostori naše sicer zelo velike cerkve še pretesni. Obhajanih je bilo nad 2000. Ne pozabljati na

žal, da nam je grdo vreme toliko nagajalo, da nismo mogli te redke slovesnosti zaključiti še z veličastno procesijo. Prav lepo se zahvaljujemo gospodom misijonarjem za njihov trud, kakor tudi sosednim gospodom duhovnom, ki so nam bili v pomoč, kakor župnik iz Banjaloke in iz Hrvatske strani gg. župnika iz Broda na Kupi in iz Podsten.

Ljubljanski občinski svet ima prihodnjo sejo v torek, 12. t. m. ob 6. uri popoldne.

Govor poslanca Vencajza v delegacijah. Iz Zagreba se nam javlja, da bode govor slovenskega delegata Vencajza v delegacijah priobčila danes dobesedno tudi »Hrvatska Domovina«.

Iz kozjanskega okraja. V našem okraju imamo silno slabo vreme. Vsak dan popoldne pridrvijo se črni oblaki navadno s Hrvaškega, ter nalivi in po nekaterih krajih tudi toča naredijo zelo veliko škodo. Vbogo ljudstvo zdihuje, ker delo zaostaja. Kmalu bo čas košnje, a sušiti ne bomo mogli. — Pšenica, ki je v spomladi tako lepo kazala, začela je vsled mokrote rumeneti in ne bo pričakovati dobre žetve. Tudi sadje, ki se je lepo nastavilo, bo vsled mokrote odpadlo.

V Zagorji kozjanskega okraja ponesrečil se je krovce Znojč. Pokrival je, a pod nogami mu je deska popustila in padel je tako nesrečno, da so morali nemudoma duhovnika poklicati. — Revez potrl si je križ in bo težko okreval.

V Kozjem razpisana je služba okrajnega zdravnika z letno plačo 2000 K. Želeti je, da pride k nam Slovenec, da ga bomo vsaj lahko razumeli. Potrebno je, da ima lastno lekarno.

Poroka. Na binkoštni pondeljek popoldne bil je na Pilštanju poročen g. učitelj Mihael Germovšek z gospodično Anko Čížek, hčerko gospoda nadučitelja Josipa Čížek, kateri že blizo 40 let na Pilštanju slušbuje in službo organista opravlja. Lepo je oskrbel svoje otroke. Tri sinove izredil je za duhovski stan, a jedino hčerko dal v zakon, kateremu ljubi Bog daj svoj sveti blagoslov!

Ljubljanske novice. Stavkujo čidelavci. Danes zjutraj je prišlo pred magistrat zopet kakih 50 laških zidarjev, ki so delali pri kranjski stavbinski družbi. Vstavili so delo, ker jih družba plačuje le po 90 kr. ne pa tako, kakor se jim je obljubilo. — Povožil je danes opoldne izvošček št. 6 na Starem trgu staro, gluho ženico Fr. Mlakar iz revne hiše. Ženica ni slišala izvoščka, ki je kričal, naj se mu umakne. — Zgubila je Pia Bolafijo srebrno uro vredno 14 K. Na okrovu je bila vrisana deteljica. — Ljubljanske tatice in tatovi zabeležujejo v svoji kroniki zopet tri čedna dejanja. Tatica Amalija Kališ šla je k sorodnici Jožefi Jontes na Posavje, ter ji pripovedovala, da se ji v Ljubljani slabo godi. Pepica jo je dobrohotno sprejela ter ji dala jesti in piti in jo pustila celo sam doma. Skoro je Malka zginila, prej pa pobrala po omarah zlatino, 3 K in nekaj drobiža. Jožef Škrjanc, krojaški vajenec pri Koširju, je vkradel svojemu mojstru hranilnično knjižico z vlogo 30 K. Tat je tatvino storil že meseca maja, a mojster ga je šele sedaj zalotil. Na magistrat so pripeljali 12-letno Marijo Hudež, ki je kradla pri branjevcu Lenarčiču v Konjušnih ulicah in pri Zabukovcu na cesti v mestni log. — Konji splašili so se včeraj na Dunajski cesti ter zavili v Freljovo hišo. Konji so last g. Turka star. — Zrešilnim vozom so danes pripeljali v ljubljansko bolnico dimnikarskega pomočnika Kovšca, ki se je prevrnil nekje pri Loki raz dimnik neke hiše ter si zlomil hrbet. — Vkradeno je bilo Mariji Potočnik, pekovski in gostilničarici »pri avstrijskem cesarju« na sv. Petra cesti, mnogo srebrnih žlic in vilic. Vkradeno blago nosi znamke M. I.

Na včerajšnji živinski sejem so prignali 847 konj in volov, 222 krav in 61 telet, skupno 1130 glav živine. Kupčija je bila srednja.

V morje skočila je predvčeranjim mej vožnjo iz Trsta v Benetke hči tržaškega veletržca z lesom Lavriča gdč. Dora Lavrič. Poljala se je na nekem Lloydovem parniku in je izvršila samomor, ne da bi bil kdo

»Alldeutscher Verband«. To vele-nemško društvo je imelo shod v Moguncu. Sosebno široka usta je na shodu imel Ljubljčan profesor Pavel Samassa, ki sedaj živi na Nemškem od nemškega rogoviljenja. Na njegov predlog je bila sprejeta resolucija, da je ohranitev nemštva v Avstriji življenjsko vprašanje za nemški narod, in Wolf je takoj pristavil, da upa, da zatiranja avstrijskih Nemcev Nemčija ne bode mirno gledala. Nemški kapital iz »Reicha« mora poseči v boj. Dobesedno je dejal, kakor danes poročajo nekonfiskovani nemški listi: »Država nam je klobasa, ako dela proti interesom Nemcev. Upanje je, da sedanji volilni red skoro vzame vrag, potem pridem v državni zbor z 28 ali 30 možmi, ne pa samo s šestimi ali osmimi. Samo v državi, katera se vlada v Bismarckovem duhu, vidimo svoj spas in ako gre pri nas vse po strani, vemo vsaj, da ne pademo »in's Bodenlose«. Priporočamo, da te besede prouči posl. Schaffer, ki je v kranjskem deželnem zboru tajil nemško iredento.

Pri streljanju ponesrečil. Posestnik Fr. Brinovec iz Stare gore pri Mirni je binkoštni torek streljal proti toči. Pri tem se mu je topič prezkodaj sprožil ter ga nevarno ranil na obrazu. Prepeljali so ga v bolnico v Kandijo.

Goriški trg. Včeraj so zvagali na goriškem trgu 3000 q črešenj in je cena padla od 22 K za q na 10 K za q. Sploh je letos bogata Goriška toli priljubljenih črešenj.

Nova centralna posojilnica v Gorici je pričela delovati. S to ustanovo so se nesebični goriški rodoljubi ločili od Tuma Gabrščkove posojilnice. Nova centralna posojilnica je ustanovljena kot zveza gospodarskih zadrug na Goriškem. — Bog daj srečo!

Privatno zdravilišče se je otvorilo v ljubljanskem »Leoninumu«. Več gl. današnji inserat.

Hrvatski katoliški shod bode dne 3. septembra v Zagrebu. To bode prvi stanek hrvatskih katolikov.

O raznih strani. Okrajni zastop mariborski je izvolil svojim načelnikom dr. Schmidererja. — »Domovina« je bila včeraj zopet konfiskovana radi članka »Ali je še Gradec naše glavno mesto?« — Za župnijo v Vitanju je predlagan g. A. Arzenšek, sedaj župnik v Trbonjah ob Dravi. — V okrajni šolski svet ptujski je za bodočo šestletno dobo izvoljen g. Fran Šorn, nadučitelj pri sv. Lovrencu na Dravskem polju. Njegova izvolitev je sedaj potrjena. — Poskušen samomor. Bivši učitelj in skladatelj Valentin Stolzer je skočil v Gradcu v Muro, radi bede. — Silen naliv so v sredo imeli po Goriškem. V Gorici je voda drla v podzemne kleti in napravila mnogo škode. Potok Korenj je izstopil in je most blizu Formentissijeve palače poškodoval. Izpodrinil je na desni strani lepi del visokega zidu, ki se je zrušil s strašnim hrupom. V delavskih stanovanjih proti novemu pokopališču je stala voda nad 1 meter visoko. Na šempaskem polju je mnogo škode, tudi v Kronbergu je bila silna povoden. — Toča je okoli Črnič na Primorskem naredila mnogo škode. — Družba sv. Mohorja je igrala ulogo tudi na občnem zboru društva »Allgemeiner deutscher Schulverein« v Darmstadtu. Na zboru, pri katerem so seve tudi avstrijski Nemci imeli svoje zastopnike, je prof. dr. Brandl iz Berolina poročal o podporah, katere se dele Nemcem v Avstriji. Omenjal je tudi boja s Slovenci in se čudil, da ima mali slovenski narod društvo, ki broji 70.000 članov. Da, da to jih boli celo v — Berolinu! — V Bojah pri Rihenbergu so ustanovili »Vinarsko in sadjarsko društvo«. Namestništvo je pravila že potrdilo. — V Solkanu je bil izvoljen županom dosedanji župan g. Mozetič. — Ponesrečil se je v Calumetu v Ameriki Slovenec Jožef Rožič iz Črnomlja. Padel je v 150 čevljev globok rudniški rov ter se ubil. — Slovenci in Hrvati v Ameriki so si v Calumetu ustanovili novo društvo »Slovanski vitezi sv. Štefana«. — Lahi v Istri so sklenili sklicati izreden občni zbor svojega političnega društva v Pazinu. — V pokoj je šel višji nadzornik tržaškega redarstva Gützel. Cogan ravno delati letni izveštaj.

Narodne knjižnice na Ogerskem.

Ogerski minister za uk in bogočastje, pomadjarjeni Slovenec dr. Julij Vlačić, name-rava v kakih 1000 občinah ustanoviti na državne stroške narodne knjižnice. Da bodo te knjižnice madjarske, se razume samo ob sebi.

Tolstoj skoro obelodani novo svoje delo »Robstvo naše dobe«, v katerem slika pred vsem trpljenje delavcev v mestih.

Anarhistove tajnosti. Poroča se, da je oni Potoni, ki je hotel javnost opehariti s tem, da je, kakor smo poročali, pri soškem mostu pustil svoj bicikelj, povedal laškimi karabinerjem, ko so ga prijeli, da je anarhist in da je ušel iz Trsta, ker je v tajni anarhistični družbi potegnil kocko, da stori grozno zlodejstvo. Ušel je, ker se je bal storiti ono zlodejstvo in ker bi ga sicer umorili tovariši. Kak je bil oni nameravani zločin in kdo bi bil njega žrtev, ne povedo oblasti javnosti, mislimo si pa lahko.

Pametni Nemci V Stuttgartu je začelo katoliško tiskovno društvo izdajati izvrsten list »Katholische Revue«. V lepem članku o protirimski agitaciji v Avstriji, iz katerega bomo še navedli več zanimivih podrobnosti, piše ta list sledeče: »Znano je, da so jezikovne naredbe dale povod k besneči agitaciji Schönererjevi. A nepristranski opazovalec, nemški Avstrijec, je v »Augsburger Postzeitung« objavil daljšo razpravo, v kateri dokazuje, da so jezikovne naredbe v soglasju s § 19 drž. temeljnega zakona od 21. dec. 1867. l., ki priznava enakopravnost vsem narodom. »Vse-nemci« pa zahtevajo, da se prizna jedino le nemški jezik za državni jezik, in to je fantom, ki se ne more nikdar doseči. Kdor to zahteva, ta mora pač pričakovati, da bodo vsi nemški avstrijski narodi s a m i se be u m o r i l i! Ako se prizna nemškemu jeziku v Avstriji enopravnost, se s tem Nemcem ne dela nobena krivica, saj nihče ne prepoveduje rabiti nemški jezik onim, ki ga hočejo rabiti. Ves jezikovni boj je le »duhovito in s satansko prebrisano« narejen strelodov zoper antisemitizem« in ni nič drugega, nego poskus, da se ljudstvo odvrne od gospodarskih reform, ki jih hočejo izvesti antisemiti, in da se vsa javnost nahujska samo zoper Čehe. »Celo Schönerer in Wolf sta se usedla na limanice židovskim časopisom«. Iz tega je razvidno, zakaj »vsenemci« tako sovražijo katoličanstvo. Potomci onih, ki so umorili Izveličarja, pač ne morejo ljubiti one cerkve, katero je on ustanovil. — Tako sodijo nepristranski Nemci — v Augsburgu in Stuttgartu. V Avstriji so še večinoma na onih limanicah, kakor Schönerer in Wolf.

Povodnji se množe v teku stoletij v veliki meri. Za Tirolsko je poljedelsko ministerstvo po natančni preiskavi prišlo do sledečega čudnega zaključka. V 13. stoletju je bilo tam 14 velikih povodenj, v 14. stoletju 21, v 15. stol. 21, v 16. stol. 45, v 17. stol. 51, v 18. stol. 85, v 19. stol. 116. Podobno je pri drugih deželah. Opazuje se vseskozi, da so povodnji sedaj pogostejše, nego prej. To pride pač odtod, ker se premalo stori zoper vzroke, iz katerih izvirajo povodnji. Gozdovi se sekajo, zemlja izgublja v tem moč, da vsrkava in hrani vodo, hudourniki se pri vsakem nalivu bolj povečajo in globlje zarežejo, tako da voda hitreje odteka v dolino in tam naenkrat vse preplavi. Tako narava sama sili človeka, da ne drži križem rok, ampak da se brani z vsemi silami proti nasprotnim elementarnim močem. Zato se v poljedelskem ministerstvu vedno bolj ozirajo na to, da bi zabranili povodnji z ureditvijo hudournikov, z odvodom vode iz preplavljenih ravnin in s pogozdovanjem onih višin, iz katerih se uliva pogubna vodna sila na doline.

Nizozemska kraljica Viljemina se te dni zaroči z 22letnim saksonsko-vajmarskim princem Bernardom.

Monte Carlo. Banka v Monte Carlo je 30. aprila naredila obračun za minolo poslovno leto. Dobička je imela 24 milijonov frankov, torej nad 3 milijone manj nego prejšnje leto. To pa zaradi južno-afriške vojske. Delničarji imajo vloženega kapitala 8 milijonov, torej še vedno lep dobiček.

Nova fotografska iznajdba. Iz Rima se poroča, da je neki častnik izumil aparat, s katerim se more fotografirati iz večje daljave. Poskusi so dokazali, da je mogoče fotografirati večje vojaške oddelke n utrdb iz daljave do 15 kilometrov.

Rusko izseljevanje v Sibirijo. Tudi ruski kmet ima svoje »križe«. Sicer se godi ruskim kmetom neprimeroma boljše nego našim, vendar se nezadovoljnost širi tudi tam. Lani je okoli 250.000 se preselilo v Sibirijo, da tam zemljo kultivirajo in si ustanove novo domovino, ki bi jih bolje redila od stare.

Promet letovišč. Švicarji so znali veliko bolje vabiti tujce v svojo deželico, nego avstrijske planinske dežele. Kako naglo raste tam promet tujcev, se vidi iz sledečih števil: Leta 1872 jih je prišlo 560.000, leta 1898 pa že 2.300.000! Ti so tega leta zapustili v deželi 120 milijonov frankov. V Avstriji je precej slabše, dasi so naše planinske dežele veliko obširnejše, saj je le Tirolska samo za tretjino manjša od Švice. Leta 1897 je prišlo v avstrijske planinske dežele 1.085.589 tujcev. Od teh jih odpade na Tirolsko 363.214, ki so tam pustili 12 milijonov goldinarjev. Primorska je privabila leta 1890 letovičarjev 8964, leta 1897 jih je pa prišlo že 24.960. Posebno obrežje jadranskega morja vabi tujce. Dalmacija se tudi pripravlja na konkurenco v tem oziru.

Delavsko varstvo v Curihu. V eu-riškem kantonu je predložen nov zakonski predlog za delavsko varstvo. Poleg zdravih stanovanj in delavnic za obrtne delavce je tudi v predlogu določilo za trgovske usluž-
bence: Delavni čas trgovskih uslužbencev znašaj največ 11 ur na dan, v pisarnah ne čez 60 ur na teden. Plača za delo čez uro, za nočno in nedeljsko delo bodi vsaj za četrtino višja od navadne plače.

Sejmi po Slovenskem od 11. do 16. junija. Na Kranjskem: 11. v Višnji gori, št. Jerneju in Senožečah; 12. v Vačah in Črnomlju; 13. v Starem trgu pri Poljanah, Polhovem gradu, Bruniku, Hote-mažah, Zdenski vasi, Trebnjem in Žireh; 15. v Dobu, Kočevju, št. Vidu pri Zatičini, št. Vidu pri Vipavi, Hotederski in Jagnenci. — Na slov. Štajerskem: 11. v št. Juriju ob južni železnici in Sv. Juriju pod Rfno; 13. na Tinskem, v Brežicah, pri Sv. Duhu v Ločah, št. Janžu, Rogateu in Žalcu; 15. pri Sv. Barbari, v Kostivnici, Mozirju, Lem-bahu, na Planini, pri Sv. Rozaliji in Sv. Vidu pri Ptuj. — Na Koroškem: 11. v Plib-berku; 15. v Zgor. Dravogradu; 16. v Tra-berku in Grajfenbergu. — Na Primor-skem: 11. v Palmi; 12. v Sežani; 13. v Medevi in Kobaridu.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. Val. Aljančič, župnik na Dobravi 10 K. — G. A. Hočvar, župnik na Brezovici 6 K. — G. Oroslov Dolenc, trgovec v Ljubljani 20 K. — Zbirka v prostorih meščanskega kluba 8 K.

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Neimenovan po g. J. Potokarju v Trzinu, 3 krone.

Posamezne številke „Slovenca“

v Ljubljani
so na prodaj

razun v upravnistvu lista Kopitarjeve ulice 2, še v naslednjih trafikah tobaka:

Pred škofijo št. 13, pri g. Štefetu; na trgu sv. Jakoba št. 6, pri g. Gr. Podrekarju; na Dunajski cesti št. 14, pri g. Fr. Blažu; na Rimski cesti št. 20, pri g. Jos. Sušnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. junija. Proti šesti uri zvečer je sinoči predsednik prekinil branje interpelacij in predlogov in hotel zaključiti sejo. Poslanec Janda pred-laga, naj se takoj prične z razpravo o predlogih za državno podporo vsled uim prizadetim krajem. Vsi predlogi so bili vsprejeti soglasno v smislu odseko-vih poročil. Poslanec Zallinger pred-laga, naj se takoj prične z razpravo o

obrnega reda. Predsednik hoče dati predlog na glasovanje, a poslanci Kra-mař. Hořica in Brzorad so izja-vili, da se tako glasovanje ne strinja s poslovnim redom. Ker predsednik pri svoji zahtevi vztraja, prično Mladočehi razbijati po pulnih, peti, piskati na piščalke in kričati, da je bilo glasovanje nemogoče. Poslanec Doležal je razbil ves pult in njega kose razdelil mej so-mišljenike. Okolu pol osme ure je po-slanec Lang preskrbel somišljenike z novimi piščalkami in trobentami. Skoro vsi poslanci so mej tem odšli iz zbor-nice. Do tri četrt na 10. uro traja ta način obstrukcije. Jaworski bere nek ilustrovan list. Po deseti uri prično Mladočehi, ki se vrste po deset in de-set mož, z novim godbenim orodjem, katero pride od bližje pogledat dr. Lu-e-ger s somišljeniki. Kar nakrat pa silni hrup poneha. Podpredsednik Prade pozove vse poslance v dvorano. Ko so poslanci zbrani, prično Čehi iznova in poklonijo Pradeju „častno piščalko“. Sedaj nastopi kvartet pod vodstvom češkega poslanca Breznovskega. S pomočjo raznih instrumentov prično peti „Kde dom je můj“, „Hej Slovane“ ter rusko narodno himno, ki je posebno mej Poljaki vzbudila veliko začudenje. Ob četrt na 11. uro je bil pozvan mi-nisterski predsednik Koerber k ce-sarju in po preteku pol ure se je vršil v zbornici ministerski svet. Po 11. uri sta prišla h Koerberju posl. Funke in Jaworski in kmalu nato se je sošel izvoljeni odsek desetih članov kot zastopniki levičarsko-poljske koalicije. V zbornici se je mejtem na-daljeval vrišč. Prišlo je tudi do razpora mej Čehi in antisemiti. Posebno ostro sta se sprijela poslanca Doležal in Kletzenbauer. Vsa komedija se je ponavljala do četrt na 1. uro danes zjutraj. Tedaj je prišel v zbornico mi-nisterski predsednik Koerber ter iz-javil po naročilu cesarjevem, da je za-sedanje državnega zbora za-ključeno.

Dunaj, 9. junija. (C. B.) „Wie-ner Zeitg.“ objavlja cesarjevo lastnoročno pismo na minister-skega predsednika, s katerim se zaključuje 16. zasedanje dr-žavnega zbora.

Dunaj, 9. junija. Posvetovanja pri ministerskem predsedniku so se včeraj udeležili: Funke, Pergelt, Gross, Kink, Prade, Kaiser, Hohenburger, Hofmann, Chiari, Stürgkh, Grabmayer, Bärnreither, Schwegel, Liechtenstein, Lueger, Mal-fatti, Jaworski, Dzieduszycki, Kathrein, Treuinfels in Vassilko. Sklenilo se je: pobijati obstrukcijo, udeleževati se polno-številno sej, rešiti budgetni provizorij, odpraviti branje vlog in utruditi ob-strukcijo. Izvolil se je odsek 10 članov, da določa nadaljno taktiko.

Dunaj, 9. junija. Klub slovanske zveze je imel danes sejo ter se posve-toval o položaju. Izrekla se je želja, da ostani klub tudi zanaprej v tesni zvezi.

Dunaj, 9. junija. Novi klub čeških veleposestnikov, slov. zveze in centruma je imel danes sejo. Voditelji klubov so izražali veselje, da so se klubi zopet našli, ki naj bodo jedro za prihodnjo krepko parlamentarno organizacijo. Vo-lila se bo posebna parlamentarna ko-misija.

Dunaj, 9. junija. Mladočehi sma-trajo nenadni sklep zasedanja kot dob-ljeno svojo zmago. Sedaj je zopet od-prta pot za pogajanja mej Čehi in Nemci, ker sicer ni mogoče misliti na mir.

Dunaj, 9. junija. V poljskem klubu vlada velika poparjenost. Znatna manj-šina je nezadovoljna s postopanjem Ja-worskega, ki ima posla dovolj, da jo miri, vzlasti mu zameri, da se je brez vzroka tako hitro ločil od desnice.

Dunaj, 9. junija. Predsednik Fuchs ni bil povabljen h konferenci. Svojo ne-jevoljo je izrazil Jaworskemu, ki ga je mej sejo vprašal, kako napreduje: „O

ne briga, kaj so sklenili gospodje, ker nisem bil zraven. in predsednika niso spoznali za vrednega, da bi ga povabili h konferenci“.

Dunaj, 9. junija. Klubi čeških ve-leposestnikov, slovanske kršč. - narodne zveze in centruma so sklenili stopiti v tesnejšo zvezo. Načela te nove zveze so: Krščanski temelj avstrijske države, varstvo delujočih stanov, go-jitev avstrijske ideje, narodna jednako-pravnost, razširjenje avtonomije in de-lokroga deželnih zborov in sicer tako, da so zavarovane narodne pravice na-rodnim manjšinam.

Dunaj, 9. junija. Mrtvi urno ja-sejo: Večino desnice so razbili Poljaki, nastala je nemško-poljska koalicija, ki se na zgoraj laska, pa nasprotja pooj-struje. obstrukcijo žene v nasilni odpor. Izgrede v zbornici je povzročila sinoči nova koalicija, ki je hotela z zvijačo in silo dovoliti proračunski provizorij. Čehi so bili vsled tega razjarjeni in so za-čeli z nasilno obstrukcijo. Kaj se zgodi, sedaj ni mogoče uganiti. Najbrže vlada oktroira jezikovni zakon in nov opra-vilnik. V jeseni se zopet skliče državni zbor.

Dunaj, 9. junija. (C. B.) Ob nav-zočnosti protektorja nadvojvode Frana Ferdinanda se je vršilo danes slav-nostno zborovanje povodom 25letnice trgovinskega muzeja. V odgovoru na pozdravni govor predsednika Chlumec-kega je izjavil nadvojvoda, da se zvest tradicijam svojega očeta nadvojvode Ka-rola Ludovika živahno zanima za razvoj domače produkcije, pri katerem hoče po moči sodelovati. Potrebno pa je, da sodelujejo vsi poklicani faktorji, da se rešijo prevažna gospodarska vprašanja v blagor posamnikov in celokupne do-movine.

Dunaj, 9. junija. Poslanec Bulat je obohel na plućnici.

Trst, 9. junija. Laški župani iz Istre se skličejo na zaupen shod.

Praga, 9. junija. Namestništvo je razpustilo občinski zastop v Žatecu, ker se nemški nacionalci niso hoteli ude-ležiti volitve župana.

Trst, 9. junija. C. kr. avstrijsko ogerska eskadra dospe skoro v Trst. Tekom junija se bode mudila v Trstu tudi britiška sredozemska eskadra in severoameriška križarica „Baltimore“, na katari je kontreadmiral Watson.

London, 9. junija. Reuterjev urad poroča iz Tien-Tsina 7. t. m.: Uradno se poroča, da je 4000 Bokserjev na-padlo mej Youngtoenom in Lofu včeraj zvečer 1500 kitajskih vojakov ter jih obkolilo. Bitka se še nadaljuje. Pravijo, da je padlo 500 Bokserjev.

Peking, 9. junija. Železnica mej Tien-Tsinom in Pekingom je poprav-ljena. Oblastva se branijo prevažati an-gleške vojake. Danes je došlo v Tien-Tsin 75 avstrijskih in 80 ruskih vojakov.

V vsakem gospodinjstvu pripetě se pri raznih opravih ranjenja, radi katerih treba previdnosti, da se prepreči vnetje ali pa onesnaženje. V to pa naj se vporabijo sredstva, koja rane hladě in bolečine olaj-šujejo ter celjenje pospešć. Slovito, skoro v vsaki do-maći lekarni se nahajajoće praško mazilo je pač najholljše sredstvo, katero ima vse lastnosti za tako uporabo. Dobiti je v vseh lekarnah. 12

Umrli so:

6. junija. Jaroslav Hlaváček, uradnikov sin. 3 leta, Franca Jožefa cesta 7, skarlatica.

V hiralnici:

7. junija. Helena Sušel, delavka, 67 let, ostarelost.

V bolnišnici:

4. junija. Alojzij Ostrovska, kovač, 19 let, uraemia. — Antonija Kerenc, posestnikova žena, 29 let, peri-tonitis.

7. junija. Ivan Marolt, gostać, 66 let, srčna hiba. — Ivan Rojšek, delavčev sin, 9 mes., jetika. — Mihael Boben, krovec, 43 let, srčna hiba.

Cena žitu na dunajski borzi

dně 8. junija 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za junij . . .	gl. 7 80 do gl. 7 82
„ „ jesen . . .	„ 8 14 „ „ 8 15
Rž za junij . . .	„ 7 10 „ „ 7 35
„ „ jesen . . .	„ 7 33 „ „ 7 34
Turšica za junij . . .	„ 5 80 „ „ 5 82
„ „ jul.-avgust . . .	„ 5 85 „ „ 5 87
„ „ sept.-okt. . .	„ 5 96 „ „ 5 98
Oves za junij . . .	„ 5 34 „ „ 5 35
„ „ jesen . . .	„ 5 42 „ „ 5 43

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji zračni tlak 736 0 mm.

Dna	Čas opa-zovanja	Stanje baro-metra v mm.	Tempe-ratura po Celziju	Vetrovi	Nobo	Podlaga v 34 urah v mm.
8.	9. zveč.	34 3	21 7	brezvetr.	dež	
9.	7. zjutr.	32 2	15 8	sl. svzh.	oblačno	7 6
	2. popol.	37 2	21 7	sl. jug		

Srednja večerajšnja temperatura 16 4 normale: 16 9°.

Štedilno lešilo za tla

(Schneider & Co. na Dunaji) je najcenejše in najpripravnije sredstvo za domačo porabo pri lešitvi parketnih lužilnih in ličilnih tal, se posuši tekom jedne ure. Dobiya se pri tvrdki **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 228 8 11—2

Stanovanja so oddati!

Za avgust: **dvoje stanovanj** po 1 sobo in kuhinjo; **dvoje stanovanj** po 2 sobi s kuhinjo.

Takoj pa se oddá **jedno stanovanje** z jedno sobo in kuhinjo. 519 1

Vse to na Poljanski cesti št. 60.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati **postavno dopušćene srećke in državna pisma**. 8

Ponudbe na **Ludovika Oesterreicher, Buda-pest VIII, Deutsegasse 8**. 439 10 5

520 1—1

Ivan Šešek, magistratni svetnik, na-znanja v svojem imenu in v imenu svojih otrok Vida, Vladimir in Vera ter vseh so-rodnikov pretužno vest, da je naša iskreno ljubljena soproga, oziroma mati, gospa

Franja Šešek roj. Rekar

danes ob 11. uri predpoludne v starosti 37 let previdena s sv. zakramenti za umirajoće, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage ranice boče v ponedeljek, dně 11. junija t. l. ob 6. uri popoldne iz hiše št. 34. na sv. Petra cesti.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v št. Peterski cerkvi.

Pokojnica bodi priporočena v blag spomin! V Ljubljani, dně 9. junija 1900.

521 1—1

Bridko užaljeni javljamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem tužno vest, da je naš predragi pooće, brat, strije, gospod

Ivan Vrbíć

posestnik in mesar

danes, v petek ob 10. uri dopoludne nagloma v 61.letu svoje dobe preminol v Ljubljani.

Truplo predragega ranicega prepelje zavod g. Doberleta iz ljubljanske mrtvašnice v nedeljo, dně 10. junija okoli 6. ure popoldne na pokopališće v Planino. Svete maše zadušnice darevale se bodo v župni cerkvi v Planini.

Nepozabni pokojnik bodi priporočen v molitev in blag spomin.

Planina, dně 8. junija 1900.

Žalujóći ostali

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd.**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenje postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 532 52-2

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Sanatorij „Leoninum“ v Ljubljani.

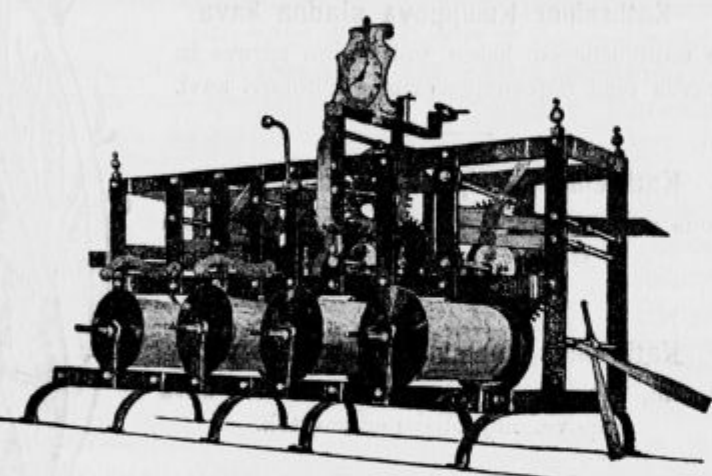
V privatno bolnico „Leoninum“ sprejemajo se bolniki vseh bolezni,
razun bolnih na umu in na akutnih infekcijskih boleznih. V sanatoriju zdravijo
p. n. gg. primarij: dr. K. Bleiweis vitez Trsteniški, dr. E. Bock, dr. V. Gregorič,
dr. E. Slajmer, dr. Alfred Valenta pl. Marchthurn, izmed katerih si izbere bolnik
zdravnika po svoji volji. Za konzilijarija se pa lahko pokliče vsak drug zdravnik.

Pojasnila glede vstopa daje podpisani vodja sanatorija.

V Ljubljani, dne 9. junija 1900.

Primarij dr. V. Gregorič
Resljeva cesta 5.

509 2-1

Bogdan Oblak,
urav

na Vrhniki pri Ljubljani.

se najljubše priporočam
za napravo novih ali po-
pravo starih stolpnih ur.

Moje ure so iz najboljšega blaga
in posebnega trpežnega dela. Izde-
lujem jih po najnovejšem in naj-
boljšem načinu, in ker so mate-
matično natančno uravnane, ka-
žejo čas tako točno, da jih ni
treba regulovati. 51 25-21

Cene so nizke. Jamstvo 5 let.
Proračuni na zahtevo brezplačno.

Pozor, kolesarji!

Vsled bližajoče se spomladi

nabavil sem si velikansko zalogo **voznih koles** (bicikljev), kakih
400 komadov in sicer od najznamenitejših trdk, kakor:

**Puch, Meteor, Peugeot, Monarch,
Seidl-Naumann**

ter kolesa raznovrstnih drugih sistemov od gl. 80— naprej.

Peugeot-kolesa

po izvanredno nizkih cenah in sicer od gl. 140— do 230—.

A. Putrich,
Ljubljana, Dunajska cesta.

Ceniki poštne prosti.

Mehaniška delavnica.

285 20-12

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4.

priporoča se prečastiti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem **birete, oingulum** in vsakovrstne **šemisete**,
kakor tudi **vsa druga v to stroko spadajoča dela**
natančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s
cenjenimi naročili, zagotavljam, da bom vedno skrbel, da
zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 19

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

Dobiva se povsod.

927 (36-24)

Sarg's Kalodont.

Najboljše in najcenejše sredstvo za čiščenje zob.

Prednaznanilo.

Spošt. občinstvu uljudno naznanjam, da sem otvoril na Glincah

vinsko trgovino na debelo.

Oddajal bom vsakovrstna **pristna, naravna vina** po primerni ceni.

Postrežba točna in rečna.

Za mnogobrojna naročila se priporoča z vsem spoštovanjem

484 3-3

Ant. Kvas, Ljubljana-Glinca.

Dr. Rose-jev balzam | Praško domače mazilo

za želodec

Iz lekarne B. FRAGNER v Pragi

je že nad 30 let sploh znano **domače zdravilo**, ki
poživlja okus in rahlo odvaža. Ako se redno rabi,
ureja želodčno delavnost prav zanesljivo.

Velika stekl. l. gl., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

je staro najprej v Pragi rabljeno **domače zdra-
vilo**, katero rane čiste ohrani, vnetje in
bolečine lajša in bladi.

V pušicah po 35 in 25 kr., po pošti 6 kr. več.

Svarilo! Na vseh delih zavitka
je pristavljena postavno vpi-
sana varstvena znamka.

Glavna zaloga:

lekarna B. Fragner-jeva „pri črnem orlu“, c. kr. dvor. zal., v Pragi,

Mala strana, vogal Spornjerjeve ulice.

Se vsak dan razpošilja.

V Ljubljani se dobiva pri gg. lekarnarjih: G. Piccoli, Ub. pl. Trnkoczy, M. Mardetschläger,
J. Mayer, ter v vseh drugih lekarnah Avstro-Ogerske. 760 26-20

Zavod za slikanje na steklu
Ed. Stuhl Gradec, Ungergasse 3
izdeluje slikana okna za cerkve in hiše
v raznih slogih.

Gosp. **Edvard Stuhl**, umetnik za slikanje na steklu, je izdelal
za tukajšnje farno cerkev sv. Križa v Poličanah dvojno okenj, po 4 1/2 m
visoka in 1 1/2 m široka, jako umetniško in v največjo zadovoljnost. V
oknih so slike: krvava in nekrvava daritev. Cena obema oknom 360 gl.
Pridite in glejte! Jako sem zadovoljen in priporočam mojstra zlasti onim
gospodom, ki bi radi kaj tepega dobili, pa nimajo veliko denarjev na razpolago.

Župni urad Poličane ob južni železnici, dne 29. marca 1899.

Jan Lenart, duh. svetnik, župnik.

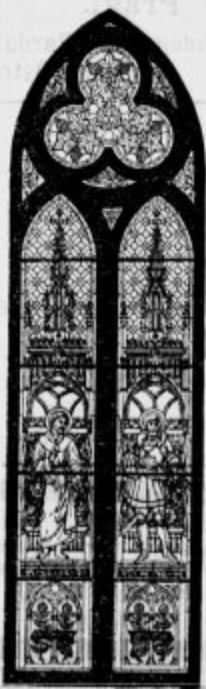
Gosp. **Edvard Stuhl**, izdelovatelj slikanih okenj v Gradcu, je za
našo novo farno cerkev sv. Vida izdelal dvanajst okenj in sicer dvojice okenj
s slikami sv. Modesta in sv. Krescencije, druge z raznimi drugimi slikari-
jami ozaljšane. Vse je izvršil jako umetniško in v popolno zadovoljnost.
Ker tudi cene niso previsoke, zato umetnika toplo priporočim vsem cer-
kvenim predstojništvom, ki si mislijo napraviti taka okna.

Farni urad Lučine na Kranjskem, dne 19. oktobra 1899.

Anton Dolinar, župnik.

Tacih priznanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.
Vljudno se priporočam

Ed. Stuhl

C. kr. priv.

občna zavarovalnica

„Assicurazioni Generali“
v Trstu.

Ustanovljena l. 1831.

Ustanovna glavica K 10,500,000, vplačano K 3,150,000.

Poroštveni zaklad koncem l. 1899 čez 162 milijonov kron.

Zavarovanje proti tatinskemu vlamu.

Družba zavaruje proti nizkim vsakokratnim razmeram primernim premijam
premičnine, uštevši vsakovrstne denarne vrednosti **proti tatinskemu vlamu** in
vsled tega nastalim poškodbam.

Posebno praktično uravnano je to zavarovanje za hišno opravo z ozirom na
običajna potovanja mej poletno dobo i z ozirom na to, ker nihče ne bi v sta-
novanju, kakor tudi, ker se seboj jemlje razni efekti. — Pojasnila daje najradovoljneje

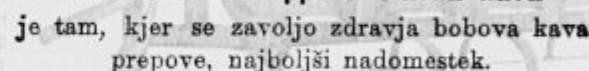
Glavno zastopstvo v Ljubljani, Gradišče 4

493 2-1

c. kr. priv. občna zavarovalnica „Assicurazioni Generali“ v Trstu

v Ljubljani, Frančiškanske ulice št. 16, II. nadstr.

== Priznana solidna dela, točna postrežba. ==

Telefon št. 109. **Marije Tereziје cesta št. 2.** Telefon št. 109.

Imetitelj parnih žag, mestni tesarski mojster, zapriseženi zvedenec c. kr. dež. sodišča,
v Ljubljani na Dunajski cesti.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Salmove srečke, 40 gid.	175-25
St. Genois srečke, 40 gid.	183-
Waldsteinove srečke, 20 gid.	178-
Ljubljanske srečke	48-
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gid.	281-60
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6330-
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gid.	775-
Akcije južne železnice, 200 gid. sr.	125-60
Splošna avstrijska stavbinska družba	170-
Montanska družba avstr. plan.	481-50
Trboveljska premogarska družba, 70 gid.	415-
Papirnih rubljev 100	255-50

na loženih glavnic.